

POSTANOWIENIE

31 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 31 października 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku H.S. jako następczyni prawnej J.D.
z udziałem R.C., M.P., K.W., J.C., A.J., H.K., S.C., M.C., gminy D., Skarbu
Państwa-Nadleśnictwa D., M.S., M.K., A.K., A.G., H.P., Krajowego Ośrodka
Wsparcia Rolnictwa w Warszawie, Ł.T., A.K., M.C., M.C., P.C., M.S., A.S., M.S.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia częściowego Sądu Okręgowego w Kielcach
z 15 marca 2022 r., II Ca 1500/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem częściowym z 15 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił apelację wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach z 24 marca 2017 r., w którym Sąd Rejonowy stwierdził, że wnioskodawczyni zasiedziała udział w prawie własności czterech działek w N., a wniosek w zakresie dotyczącym pozostałych działek oddalił.

Wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego, zaskarżając je w całości. Wskazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) ze względu na naruszenie przez Sąd drugiej instancji: art. 670 i 677 w zw. z art. 610 k.p.c. i w zw. z art. 382 k.p.c. przez niedopuszczenie z urzędu dowodów co do zakresu samoistnego posiadania nieruchomości przez wnioskodawczynię, art. 65 § 1 i 2 k.c. przez błędną wykładnię umowy zawartej 6 czerwca 1970 r. między wnioskodawczynią i jej bratem oraz art. 172 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 336 k.c. w zw. z art. 339 k.c. przez uznanie, że w razie objęcia w posiadanie zależne nieruchomości należącej do Skarbu Państwa posiadacz nie może zmienić samodzielnie woli wykonywania władztwa (*animus*) oraz że w takim wypadku nie stosuje się art. 339 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestniczka A. S. wniosła m.in. o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od wnioskodawczyni na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W toku postępowania przed Sądem Najwyższym zmarła wnioskodawczyni J.D., a w jej miejsce jako następcą prawny wstąpiła H.S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecnictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka zachodzi wówczas, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze jest dostrzegalna *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. postanowienia SN: z 29 listopada 2022 r., I CSK 4912/22; z 30 listopada 2022 r., I CSK 2735/22; z 20 października 2023 r., I CSK 1612/23; z 26 października 2023 r., I CSK 76/23, i z 31 października 2023 r., I CSK 4805/22).

Skargi kasacyjnej wnioskodawczyni nie można uznać za oczywiście uzasadnioną. Skarżąca, zarzucając Sądowi drugiej instancji niedopuszczenie z urzędu dowodów na wykazanie faktu samoistnego posiadania nieruchomości przez skarżącą, pomija, że w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym art. 670 k.p.c. nie zwalnia uczestników z obowiązku wykazywania inicjatywy dowodowej co do faktów, z których wywodzą skutki prawne (zob. postanowienia SN: z 16 kwietnia 2018 r., I CSK 741/17; z 27 czerwca 2023 r., I CSK 4131/22, i z 20 września 2024 r., I CSK 2326/23). Obowiązek wskazania faktów i dowodów na potwierdzenia zaistnienia przesłanek zasiedzenia spoczywa zatem na zainteresowanym. Odnosząc się w kontekście tego zarzutu do przedstawionych fotografii lotniczych, należy zauważyć, że zostały one dostarczone już po wydaniu postanowienia częściowego, zaś w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne jest powoływanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy

jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 65 § 1 i 2 k.c. również nie może zostać uznany za oczywiście uzasadniony. Z treści umowy zawartej między bratem a skarżącą trudno wywieść, by skarżąca zamanifestowała w ten sposób wolę objęcia nieruchomości w posiadanie samoistne. Wydaje się raczej, że w umowie strony próbowały dokonać zbycia (w oczywistej sprzeczności z art. 1047 k.c.). udziału brata w spadku, który to udział miał mu przyspaść po śmierci matki. Zresztą nawet gdyby przyjąć, że skarżąca uzyskała wówczas status posiadacza samoistnego nieruchomości, to utraciła go po sprzedaży nieruchomości przez matkę, gdy skarżąca stała się następnie dzierżawcą nieruchomości.

Ocena stanowiska Sądu drugiej instancji w przedmiocie możliwości samodzielnej zmiany przez posiadacza zależnego woli wykonywania władztwa (*animus*) na samoistne nie ma dla sprawy znaczenia. O oddaleniu wniosku o zasiedzenie przesądził bowiem fakt, że Sąd, po przeprowadzeniu obszernego postępowania dowodowego, nie dał wiary skarżącej, że władała nieruchomością jak właściciel przed 1985 rokiem, skoro płaciła w tamtym czasie właścicielowi czynsz na podstawie umowy dzierżawy. Zaś, jak zostało już wyżej wspomniane, Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Z uwagi na to, że skarga kasacyjna została wniesiona od postanowienia częściowego, rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym o wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu reprezentującego J.D., powinno znaleźć się w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 k.p.c.).

(E.M.)

r.g.

